

Gheorghe Palade: radiografia unei bibliografii realizate prin cercetare și lupta pentru emancipare națională

Valentin ARAPU

Parcursul profesional al istoricului Gheorghe Palade a fost marcat de frământările unei generații care a trecut prin vicisitudinile unei societăți totalitare, revelațiile mișcării de emancipare națională și aspirațiile integrării tuturor românilor în spațiul european.

Multiplele studii publicate reflectă diversitatea priorităților sale științifice, relevante fiind următoarele: integrarea Basarabiei în cadrul României întregite; viața spirituală, în special sistemul de educație laică și teologică. O direcție aparte de cercetare este reprezentată de publicațiile dedicate personalităților notorii care au contribuit la menținerea flăcării românismului în Basarabia și Transnistria: Alexandru Boldur, Vasile Stroiescu, Paul Gore, Ioan Pelivan, Petre Ștefănuță, Gurie Grosu, Ion Mihalache, Constantin Tomescu, Constantin Leancă, Gheorghe Năstase, Alexandru Smochină. O altă prioritate a cercetării vizează problema politicii represive sovietice față de românii basarabeni, manifestată prin mobilizarea forțată a populației, aplicarea violenței, reprimarea foștilor membri ai partidelor politice românești din Basarabia, deportările în masă a populației.

Profesorul Gheorghe Palade, aflându-se printre inițiatorii și promotorii mișcării de emancipare națională a românilor basarabeni, a acționat în valtoarea evenimentelor, manifestându-și cu abnegație valorile, opțiunile și aspirațiile împărtășite în calitate de: a) Președinte al Comitetului „Adevărul științific și drepturile omului”, membru al Comitetului Republican de Coordonare a Grevei Generale (1995); b) Vicepreședinte, ulterior Președinte al Asociației Istoricilor din Republica Moldova; c) Fondator al Consiliului Unirii, membru în Comisia pentru studierea și aprecierea regimului comunist totalitar din Republica Moldova, realizările în domeniul dat, fiind distinse cu „Ordinul de Onoare” (21.12.2010).